No. 232. 1836

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Donderdag *29 September.*

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — De meeste belgische bladen zijn heden, uithoofde van de September-feestdagen niet verschenen. De overige behelzen niets bijzonders.

— Heden (*27 September*) waren de fondsen te Antwerpen genoteerd: Belg. 97¾; Sp. Ardoin 20½, 22, 21⅞; Differed. 8½; Nap. renten 88; B. Tvalues 52¾. Russ. L. 95; Id. te Antw. 93¾; Braz. 78. — Wisselkoers op Amsterdam en Rotterdam ⅝ pCt. verlies k. z.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 25sten September.

Gisteren heeft de koning, na een gehouden kabinetsraad, den generaal *Sebastiani* in bijzonder gehoor ontvangen.

— Er is steeds spraak van het voornemen om de kamer der pairs met eenige leden uit de kamer der gedeputeerden te versterken. Als degenen op wie de keuze zoude vallen, worden onder andere genoemd de heeren *de Schonen*, procureur-generaal van het hof der rekeningen, *Odier*, een der bestuurders van de bank, *Benjamin Delessert*, gewezen vice-president van de kamer der afgevaardigden.

— De Zweedsche minister van buitenlandsche zaken, graaf *von Wetterstedt*, die zich hanselijk hier bevindt, heeft gisteren een afscheidsaudientie bij den koning gehad en is met het grootkruis der orde van het legioen van eer beschonken geworden. Hedenmorgen is hij naar Stockholm teruggekeerd.

— De aartsbisschop van Parijs heeft een mandement tot het doen van openbare gebeden uitgeschreven, ter zake van de thans in de Romeinsche staten heerschende cholera morbus.

— De spaansche generaal *Alava*, alsmede al de leden van zijn gezantschap, die den eed aan de constitutie geweigerd hebben, zijn door het tegenwoordig spaansche gouvernement niet alleen van hunnen rang vervallen verklaard, maar ook van hunne waardigheid en decoratien.

— In het tegenwoordig oogenblik waarop de belangstelling zoo geheel op Spanje gevestigd is, wekt de aandacht een vlugschrift van zekeren baron *Eckstein*, getiteld, *Overdenkingen omtrent Spanje, met betrekking tot het verledene, deszelfs tegenwoordigen toestand en de toekomst.* Dit schrift onderscheidt zich door de daarin ontwikkelde nieuwe denkbeelden, en door de hooge vlugt die de schrijver neemt, maar die hem dikwijls ook duister en min juist in zijne beschouwingen en gevolgtrekkingen maakt; hij schijnt geheel onverschillig te zijn omtrent de partijen die tegenwoordig Spanje verdeelen en zoomin voorkeur te geven aan don *Carlos* of *Isabella*, als aan het koninklijk statuut of de constitutie van 1812, maar meer op te hebben met de oude landsinstellingen en voorregten der bijzondere gewesten; tot geluk van het land waren deze door het onderhoofd komen van het geheele rijk, alsmede door den troonsbestijging onder de dynastie der Bourbons, te niet gegaan; en welke de uitslag der tegenwoordige worsteling wezen mogt, er zou voor Spanje geen heil te wachten zijn dan in het tot stand komen van een soort van federatief gouvernement; een denkbeeld dat dezer dagen reeds meermalen aan de hand gegeven is en nog onlangs in het *Journal des Débats*, bij een overzigt van Spanje, zoo het leidde van een oud-officier afkomstig, die in dat land lange verbleven had, als de eenig wenschelijke uitkomst aangeprezen werd.

— Uit Madrid heeft men geene latere berigten dan tot den 17den. In dezelve vindt men onder anderen nog eene circulaire van den minister van binnenlandsche zaken aan de onderscheidene autoriteiten die in enige betrekking tot de verkiezingen staat. De geest van dit stuk is, dat het gouvernement, de aanstaande kamervergadering vooral daarop wil gevestigd hebben, dat het niet in het allerminst inbreuk op de keuzen der stemgerechtigden wilde uitoefenen, als zijnde dit een regt daarover een vrij volk en welke beschikken moet, terwijl de natie genoegzaam ingelicht kan geacht worden omtrent de keuzen welke zij had te doen. De Madridsche Courant bevat een dergelijk soort van stuk, zijnde een koninklijk bevelschrift aan den minister van justitie *Landero* gerigt, ten einde naleving van het daarbij aanbevolene, voor zooveel hem aangaat.

Een der Madridsche bladen, *El Mundo*, bevat een opmerkelijk artikel over den tegenwoordigen staat van zaken, waarin men zich daarover vrij ongunstig durft uitlaten.

— Van de grenzen heeft men heden ook niets naders verhomen. Alleen leest men in het *Mémorial des Pyrenées*, dat de vereenigde benden van *Gomez*, *Quilez* en *Cabrera*, de troepen van den kapitein-generaal van Aragon, *San Miguel*, hadden omsingeld en dezen een groot verlies toegebragt.

Uit Bayonne wordt van den 20sten nader, omtrent het gevecht van den 12den en 13den nabij los Arcos, gemeld, dat de christino's voornemens waren die plaats te versterken, doch daarin door den aanval der karlisten waren verhinderd geworden, die hen genoodzaakt hadden in Pamplona terug te trekken. Volgens deze berigten bevond het fransch legioen zich in een grooten staat van ontbloting.

(Heden, uithoofde van den zondag, geene fondsnotering.)

NEDERLANDEN.

BREDA, den 28sten September.

Bij gelegenheid van de toediening van den Heiligen Doop aan den jongen Prins, zoon van Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden, is door Zr. Ms. milddadigheid aan burgemeester en wethouders van 's Gravenhage uitgereikt de aanzienlijke som van vijf duizend guldens, om onder de behoeftigen van alle gezindheden te worden verdeeld. Deze uitdeeling zal onverwijld plaats hebben, en zullen alzoo de noodlijdenden in de residentie eene verkwikking erlangen, waarbij zij, hunne dankgebeden met die hunner stad- en landgenooten ten hemel zendende, tevens gedachtig kunnen zijn aan de vroegere en thans wederom bevestigde ondervinding, dat het Koninklijke Huis geen geluk wedervaart, waarin het niet wenscht, ook de geringsten en meest behoeftigen te doen deelen.

Naar men verneemt, is er ook de zeer aanzienlijke som van *f* 1000 geworden aan heeren diakenen der Nederduitsche Hervormde Gemeente van 's Gravenhage.

Gisteren middag is er groot diner ten Hove geweest.

— Naar men verneemt heeft de raad van State zich dezer dagen bezig gehouden met het onderzoek van de voordragt der begrootingswetten, die in de aanstaande zitting van de Staten-Generaal aan dezelve zullen worden aangeboden.

De commissie tot herziening der nationale wetgeving houdt zich thans ook met de opstelling bezig van de wetsontwerpen eerlang aan de Staten-Generaal aan te bieden. De heeren *Luijkens* en *Duijnstee*, voorzitter en lid dezer commissie, zijn dezer dagen in 's Hage aangekomen.

— Zondag is van Keulen komende te Nijmegen gearriveerd Z. K. H. de grootvorst *Michael* van Rusland, reizende onder den naam van graaf *van Romanoff*, met een aanzienlijk gevolg. Na in het logement *de Plaats Royal* overnacht te hebben, is Z. K. H. over Rotterdam naar 's Hage vertrokken.

— In het *'s Gravenhaagsch dagblad* leest men het volgende:

» Men heeft ons doen opmerken, dat het berigt, in sommige Couranten geplaatst, dat Prins *Frederik Hendrik* eene reis zal doen naar Oost-Indie, begeleid van *vier* andere vaartuigen, onjuist is, daar de Prins wel met de *Bellona*, kapitein ter-zee titulair *Arriens*, naar Oost-Indie zal vertrekken, maar slechts vergezeld zal worden van de brik *de Snelheid*, kapitein-luitenant *Fergusan*, terwijl er twee schepen, *de Hippomenes* en een ander, onder de bevelen van den kapitein-luitenant *Mol* en luitenant der 1ste klasse baron *Rengers*, naar de Middellandsche zee gaan, en eene brik naar de West-Indien, terwijl Zr. Ms. fregat *de Zaan*, met den 1sten October aanstaande, in dienst zal gesteld worden, onder het kommandement van den kapitein ter-zee *de Monyé*; welk schip bestemd is, om in de Oost-Indien bij de aldaar aanwezige scheepsmagt gevoegd te worden."

— De president en fungerend officier der regtbank te Amsterdam heeft bekend gemaakt, dat, te beginnen met den 4den October eerstkomende, de teregtzittingen der onderscheidene kamers, alsmede de audientien van den president en van den officier, in het paleis van justitie, op de Prinsengracht aldaar zullen worden gehouden; ook de griffien zullen van dien tijd af in gemeld gebouw gevestigd zijn.

— De Nederlandsche gezant, de heer *Baugeman Huygens*, is met zijn gezin, den 18den dezer, te Kopenhagen aangekomen.

— Op den 24sten Augustus ll. werd, met dezelfde vreugde, en geestdrift, als verleden jaar, de verjaardag van Zijne Majesteit onzen beminden Koning te Smyrna gevierd. Zoowel de Nederlandsche onderdanen, aldaar gevestigd, als de beschermden van het Nederlandsche consulaat, begaven zich des morgens naar de kapel, alwaar opregte en vurige gebeden voor Zijner Majesteits welzijn en voor de geheele Koninklijke Familie ten Hemel werden opgezonden. Van 's morgens vroeg hadden de onderscheidene consulaten hunne vlaggen opgeheschen, en de Oostenrijksche en Pruissische, benevens de Fransche oorlogsbrik *Dupetit Thouars*, liepen van

hunne groote masten de Nederlandsche kleuren waaijen. Het koopvaardijschip *de Snelheid*, benevens de Oostenrijksche en Fransche schepen, deden salutschoten, terwijl deze merkwaardige dag geëindigd werd met een' maaltijd bij den Nederlandschen konsul-generaal; bij welke gelegenheid met geestdrift verscheidene toasten op het Koninklijke Huis gedronken werden.

— Ingevolge bekendmaking van Zijne Exc. den minister van financien, zijn de middelprijzen der inlandsche granen, op de daarvoor, bij de wet van den 29sten December 1835, bepaalde regelmarkten, van den 20sten Augustus tot den 19den September ll., geweest, per mud, als volgt: tarwe *f* 5,84½; rogge *f* 4,75; boekweit *f* 4,66; gerst *f* 3,79; haver *f* 2,34; ongepelde spelt *f* 1,99. Weshalve, volgens art. 1 der opgemelde wet, gedurende de maand October eerstkomende, de regten op den *invoer* van de onderstaande graansoorten, zullen bedragen, per mud, als volgt: tarwe en gepelde spelt *f* 2,00; rogge *f* 0,75; boekweit *f* 0,75; gerst en mout *f* 0,75; haver *f* 1,00; ongepelde spelt *f* 1,25.

De *Vigie van Bajonne* behelsde in een zijner jongste nommers eenige belangwijze bijzonderheden over de woelingen der geheime associatien en de pogingen der revolutionnaire partij in het schiereiland. Wij ontleenen daaruit het volgende.

» De berigten die wij in de jongste dagen ontvangen hebben, houden alle eenparig jammerklagten over de onbeschrijfelijke verwarring in Spanje heerschende. Van alle zijden ontvangt men thans de bevestiging, in weerwil van de ontkenningen der officiele Madridsche courant, dat er in het schiereiland geen uitvoerend gezag meer bestaat, dat de overigheid er krachteloos, 's lands toestand een volkomen chaos gelijk is. Deze staat van zaken waardoor alle banden zijn verbroken, is slechts het voorspel van nog zwaardere rampen. Men kondigt aan, dat de *Comuneros*, ziende dat het gouvernement, zoo veel het nog vermag, tegenstand biedt aan de geheele vervulling van derzelver eischen, nieuwe gebeurtenissen voorbereiden, die, naar het onveranderlijk gebruik, het eerst zich in Andalusien zullen openbaren, om vervolgens tot Madrid over te slaan.

» Om het staatkundig doel, waarop de *comuneros* het gemunt hebben, te kennen, behoeft men slechts te weten, dat deze partij republikeinschgezind is en in betrekking staat tot al de buitenlandsche genootschappen wier doel regeringloosheid en omverwerping is, en dat zij van deze tot zelfs hare wijze van organisatie en werktuigmiddelen heeft ontleend. Tot haar bepaaldelijk lot *l'Eco pugnol* voor weinige zich uit, toen dit dagblad zeide, dat de vrijheid niet met bloed behoorde besprengd te worden. En inderdaad, onderscheidene brieven heeft men ons medegedeeld, waaruit ons bleek dat men de gemoederen zoekt voor te bereiden tot de uitvoering van heillooze ontwerpen, welke het niet moegelijk valt te beoordeelen, en dat men het volk gemeenzaam wil maken met het denkbeeld der onvermijdelijke noodzakelijkheid, dat er bloed stroome . . . . . om den vrijheidsboom voor goed geplant te zien.

» Het is gemakkelijk na te gaan, dat het ministerie, bij al die onheilspellende voorteekenen en op het oogenblik dat er eene vreselijke ontbatsing voor de deur staat, om ten minste derzelver uitwerking te verzwakken, genoodzaakt zijn zal, op den weg te la Granja geopend voort te gaan, en zich achtervolgelijk al die wijzigingen te getroosten, welke den staat van zaken binnen kort geheel zal omgekeerd hebben naar den zin der hevigste revolutionnairen. Zoo reeds ziet men in de lijst door *l'Eco del Comercio*, van den 11den, gegeven, als minister van justitie een persoon aangeduid, welke geheel Madrid weet dat een warme vriend is van den heer *Firmin Caballero*. Dit is eene voldoening aan de *comuneros* gegeven. Het is intusschen ook waar, dat men, uit financiele verlegenheid en op zijne beloften, van door zijn crediet den staat aan geldmiddelen te helpen, den heer *Mendizabal* in dit nieuwe ministerie heeft willen opnemen.

Blijkens een staat der aan het land betaalde regten over het jaar 1835, door de onderscheiden verzekerings-maatschappijen in Engeland, op welken staat de naam van elke maatschappij en de door elk derzelve afzonderlijk betaalde sommen voorkomt, heeft het geheel montant der in het genoemd jaar alleen in Engeland tegen het vuur verzekerde eigendommen, bedragen 547,550,500 ponden sterling; het totaal der betaalde regten door de verzekeringmaatschappijen tegen brand, heeft in 1835 bedragen 759,473 p. sterl.; in 1834 had hetzelve 737,597 p. sterl. beloopen. Men heeft ook opgemaakt, dat de waarde der landbouw-gereedschappen die in hetzelfde tijdbestek door de opgemelde maatschappijen verwaarborgd zijn (en die vrijgesteld zijn van de regten) bedragen heeft 44,215,367 ponden sterl.

— Als een staaltje van de geestdrift, die er voor den aanleg van ijzeren spoorwegen in sommige plaatsen van Duitschland, bij het eerste opgang maken van dit bespoedigd middel van vervoer reest, leest men in een tijdschrift het volgende, uit Leipzig geschreven:

» Wij zijn getuigen geweest van een merkwaardig voorbeeld dier woedende speculatiezucht op ijzeren spoorwegen, welke alle hoofden in Duitschland heeft opgewonden. De stedelijke raad van Chemnitz, een der vijverigste steden van Saxen, waar bijna elk huis eene fabriek is, verlangde een spoorweg tusschen de stad en de hoofdstad Dresden te zien daargesteld. Nergens misschien heeft de natuur meer hinderpalen dan hier tegen de uitvoering van een dergelijk ontwerp gesteld. De weg van Dresden naar Chemnitz leidende is geheel bergachtig, zoodat het zeer twijfelachtig is, of de weg zal kunnen daargesteld worden. De stedelijke raad van Chemnitz kwam op het gelukkig denkbeeld, om ten koste van het speculerend publiek, den weg door ingenieurs te laten opnemen, tot het onderzoek, of de verwezenlijking van het plan mogelijk was. Men berekende dat daartoe omtrent 30,000 guldens zouden benoodigd zijn, en maakte daarna bekend, dat men dertig duizend kleine actien, van 1 gulden ieder, zoude uitgeven, met belofte aan de kuopers, dat zij zoo vele groote actien zouden bekomen als door hen van deze kleine proef-aandeelen genomen waren, ingeval de aanleg van den weg voortgang had. De kleine actien werden werkelijk te Leipzig uitgegeven. De mededinging naar deze actien door de personen die op den mogelijken aanleg van den weg speculeerden, was zoo groot, dat met elkander in den letterlijken zin de actien met vuist- en stokslagen betwistte. De speculanten die voor twee honderd aandeelen ingeschreven hadden, konden maar twee actien bekomen. Eene maand later werden deze aandeelen van 1 gulden voor 10 gulden verkocht, en zulks in weerwil dat het nog aan niemand bekend is, of de weg tusschen Dresden en Chemnitz ooit tot stand zal kunnen komen."

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 7den September.

Aan den *Schwabischen Merkur* wordt van de Russische grenzen geschreven: « Bij het Russische leger heeft zich een verontrustend gerucht verspreid, dat het in het aanstaande voorjaar tot eenen veldtogt zal komen. Waarschijnlijk echter is dit gerucht enkel gemaakt door de jongst uitgeschreven ligting van rekruten, waarvan trouwens de aanleiding bekend is, zoodat men die niet behoeft te zoeken in eene verandering, welke de buitenlandsche staatkunde van Rusland zoude ondergaan hebben. Bovendien is de soldatenstand overal en altijd oorlogzuchtig, en daarom is dan ook de vorige aanleiding genoegzaam, om de hoop bij hem op te wekken, dat zich spoedig eene gelegenheid zal opdoen om eens aan zijnen stand zoo eigenaardige zucht te bevredigen."

— Uit een schrijven uit Berlijn, in een onzer bladen voorkomende, leest men het volgende:

» Onze publicisten weten niet, of zij hunne blikken in het tegenwoordig oogenblik naar het oosten of naar het westen zullen rigten. Wanneer ook al de gebeurtenissen in Spanje hunne opmerkzaamheid in een' hoogen graad mogen geboeid houden, zoo is toch de eigenaardige gesteldheid onzer betrekkingen met Rusland niet minder der belangstelling overwaardig. Sterker dan de spaansche aangelegenheden, die ons niet onmiddelijk aangaan, heeft dan ook het mislukken van het handelsverdrag met Rusland de opmerkzaamheid van alle klassen, in den hoogsten graad getrokken. Met den 1sten dezer maand heeft het onde verdrag opgehouden en bevinden wij ons te dezen aanzien in eenen toestand zonder wettelijke bepalingen. Men moet dien ten gevolge echter niet gelooven, dat er eenige represaille van deze zijde zal genomen worden. Hetgeen de handelklasse hier het meest verbittert, is de aanmerkelijke belasting op den doorvoer van goederen naar Kiachta aan de Chinesche grenzen. De handel op China, vooral in silesische grove stoffen, was voor twintig jaren zoo bloeijend, dat dezelve 8 a 10 millioenen thalers bedroeg. Deze handel hebben de Russen geheel te niet gemaakt, daar de van wege de regering aanbevolene directe handel ter zee naar Canton andere nimmer had kunnen toenemen, terwijl de landweg naar Kiachta reeds langer dan zeven jaren bestond. Wat zouden onze Noordsche zeehaven zeggen, wanneer wij hunne vaart op den Weichsel belemmelijkten, door op den doorvoer van granen zulk een hoogen regt te leggen, dat zij met ons in den graanhandel niet meer concurreren konden? Zouden zij niet luide klagen over onregtvaardigheid, en de stelling doen gelden, dat de doorvoer uit zijn aard vrij door zijn. Wij weten zeer wel, dat noch de regering, noch het russische volk de schuld dragen van eene zoo vreemde aanmatiging en onregtvaardigheid, maar dat zij slechts veroorzaakt worden door de groote grondbezitters, welke in Rusland bij uitsluiting het regt hebben om fabrieken aan te leggen en den invoer op de chinesche markten voor zich willen behouden. Pruisen kan als medelid van het duitsche tolverbond, van de gedane vorderingen, welke op het regt gegrond zijn, niet

afgaan, en naar men hier dan ook met vertrouwen hoopt, zal eene gunstige beslechting niet verre meer af zijn."

— In den nacht van den 16den dezer is te Kassel de geschutgieterij afgebrand.

— Uit München schrijft men van den 21sten, dat het in onderscheidene conranten vermeldde, wegens het huwelijk van Koning *Otto*, 't welk volgens dezelve in de eerste dagen van october zoude gevierd worden, van grond is ontbloot, daar noch de tijd noch de plaats van dit huwelijk alsnog was bepaald. — Van dezelfde zijde, in den *Nuremburger Correspondent* namelijk, wordt ook een gerucht tegengesproken, waarbij als waarschijnelijk werd voorgedragen, dat de jesuiten wederom in Beijeren zouden worden toegelaten.

— Zwitsersche bladen schrijven uit Bern van den 10den september, dat de regeringsraad, bij een rondschrijven aan de gezamenlijke regeringsstadhouders der kantons, het berigt gezonden had, dat alle vreemde handwerkslieden, aan welke in der tijd door derzelver regeringen het verblijf in Zwitserland, en bepaaldelijk in Bern was verboden geworden, vóór den 1sten october het kanton verlaten zullen, ingeval namelijk dezelve niet eene bijzondere vergunning hunner regeringen kunnen toonen, of het verbod middelerwijl niet ingetrokken zij.

— Na den overtogt dan boord van de stoomboot *Ferdinand II* te hebben doorgebragt, heeft Z. M. de koning van Napels den 9den zijne intrede in zijne hoofdstad gedaan. Bij het arsenaal waar het korps marinirs geschaard stond, aan wal gestapt, begaf hoogstdezelve zich eerst naar zijne tante, de koningin weduwe, en daarna naar het palais, waar hij vervolgens de hooge rijks-autoriteiten ontving.

— De Münchener *Politischer Zeitung* geeft het volgend berigt uit Athene van den 18den ll: » Nadat, ten gevolge van de door eenige griekse bladen buitenslands ongunstig verspreidde geruchten over den inwendigen toestand van Griekenland, de onderhandelingen betreffende de bank vertraagd waren geworden, is eindelijk, ten gevolge der gegeven officiele inlichtingen en van die van eenige bijzondere gelooftwaardige personen te London, het verblijdend bericht wegens de eindelijke afdoening dezer aangelegenheid ontvangen. De heer *Hagen*, gemagtigde der griekse regering aangenomen, heeft de fransche obligatien onderteekend. Het berigt hiervan heeft de schuldeischers bezorgd geworden gemoederen nieuw vertrouwen geschonken, en spoedig een aantal geruchten wegens speculatien van zeer onderscheiden aard in omloop doen komen. Gelukkigerwijs komt dit berigt gelijktijdig met het tijdstip van den invoering der dotatie-wet. Naar de bepalingen dier wet hebben zich omtrent 25,000 familiën voor dotatien aangemeld; bij de geringste waardering brengen de intresten en annuiteits-betalingen daarvan den staat jaarlijks twee en een half millioen drachmas op, zoodat alleen uit deze inkomsten de intresten van de nationale schuld kunnen worden gevonden.

— Te Weenen waren den 20sten September genoteerd: 5 pct. Metall. 103 3/4; 4 pct. 99 1/4; Bankactien 1343, 1/4.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Te *Detmold* is den 12 dezer de tooneeldichter Grabbe overleden. Slechts 35 jaren oud heeft hij zich, wel eensdeels ook door zijne zonderlingheden en afwijkingen, maar ook door zijn oorspronkelijk talent doen kennen. Onder zijne dramatische werken wordt met onderscheiding genoemd zijn *Don Juan und Faust*, waarin hij de twee legenden van den zuidelijken en noordelijken Faust heeft gepoogd te vereenigen. Van zijn ontwerp om de lotgevallen van het huis der *Hohenstauffen* in een cyclus van 3 treurspelen te behandelen, heeft hij slechts een gedeelte volbragt, hebbende hij alleen volgroid een treurspel *Keizer Frederik Barbarossa* [illegible]. Tot zijne laatste stukken behoort een treurspel *Hannibal*, en onder zijne nagelatene papieren *de Hermannsslag*, waarvan Grabbe in de laatste dagen zijns levens met bijzondere geestdrift werkte. — De in geheel *Duitschland* vermaarde Weener danscomponist Strauss is op reis gegaan naar *Holland*. — Volgens de opgaven door de Pruissische Regering ingewonnen, bedraagt het getal studenten op de zeven Pruissische Hooge Scholen thans in het jaar, door elkander genomen in ronde getallen, te *Berlijn* 1900, te *Bonn* 850, te *Breslau* 800, te *Halle* 750, te *Koningsbergen* 400, te *Munster* (alwaar slechts twee facultéiten zijn) 300, te *Greifswald* 200. — De groote Duitsche vereeniging van Natuurkundigen is te *Jena* den 20 dezer geopend onder voorzitterschap van den Hofraad Dr. Kieser. De Groot-Hertog en de Erf-Groot-Hertog van *Weimar*, de Groot-Hertog van *Oldenburg* en Prins Eduard, zoon van den Hertog Bernhard *van Saksen-Weimar* hadden zich van *Weimar* naar *Jena* begeven, om deze eerste algemeene zamenkomst bij te wonen. — Men schrijft uit *Rome*, dat de Heer Gaurin uit *St. Gallen*, die sedert verscheidene jaren te *Rome* voor de Londensche Parlements-commissie van het *Board of records* aan eene *Bibliotheca Vaticano-Britannica* arbeidt, ook voor de Duitsche letterkunde aanmerkelijke bijdragen uit de vroegere eeuwen heeft bijvergaderd, welke hij onder den titel van *Spicilegia Vaticana* zal uitgeven. Onder de stukken welke daarin zullen voorkomen, is vooral merkwaardig het dichtstuk *Gregor von Stein* van Hartmann von der Aue, een der beroemdste dichters van de 13de eeuw. Dit dichtstuk, 't welk nimmer uitgegeven is, was alleen bekend door een slecht bewaard gebleven Weener handschrift. Bekend is van denzelfden dichter het uitgegeven gedicht *Iwein*, 't welk door hem in rijpen leeftijd vervaardigd is, terwijl dat, hetwelk thans voor 't eerst zal uitgegeven worden, een werk is van des dichters jeugd. Het verhaal van *Gregor*, in hetzelve behandeld, heeft veel overeenkomst met de Grieksche verhalen betrekkelijk Oedipus.

Engelland. — Op het onlangs gehouden groote muzijkfeest te *Manchester*, hetwelk eene ontvangst van 11,000 p. sterl. heeft opgeleverd, is de groote zangeres Malibran (thans Mevr. Beriot), het slagtoffer van de bij dergelijke gelegenheden niet ongewone, onbescheidenheid van het publiek geworden. Nadat zij namelijk op éénen avond reeds meer dan eenmaal gezongen had, werd de herhaling verzocht eener Duët van Mercadante. De beide zangeressen (Malibran-Beriot en Caradori-Allan) lieten zich overhalen, maar eerstgenoemde zonk, terwijl de zaal weergalmde van de uitdrukkingen der geestdrift, magteloos en verbleekt neder. Eene spoedig aangebragte aderlating schijnt de hoop gegeven te hebben, dat deze overspanning aan de hedendaagsche koningin van den zang geene voortdurende belemmering in het ten toon spreiden van haar kunsttalent zal te weg brengen.

Frankrijk. — Te *Parijs* is in 80jarigen ouderdom overleden de Heer Antoine-Laurent de Jussieu, lid van de Akademie der wetenschappen. In alle beoefenaars der kruidkunde is de naam van Jussieu bekend, inzonderheid door het werk *Genera plantarum secundum ordines naturales disposita*. In dit werk is door den thans overledene uitgewerkt, volmaakt en aan het publiek medegedeeld het stelsel, waarvan zijn oom Bernard de Jussieu de eerste grondslagen had gelegd.

Nederlanden. — Men vernoemt, dat de Fransche Hoogleeraar Cousin, die vroeger een gedeelte van *Duitschland* heeft bereisd, om den staat van het onderwijs aldaar te onderzoeken, en zich thans tot hetzelfde einde hier te lande bevindt, de gunstigste getuigenissen geeft van den staat, waarin bij hier het onderwijs vindt. Het zijn niet alleen de lagere en middelbare schoolen, waartoe zich het onderzoek van den Heer Cousin bepaalt, maar het strekt zich ook tot het Hooger Onderwijs uit, waartoe door dien geleerde de Universiteiten van *Utrecht* en *Leiden* bezocht zijn. In eerstgenoemde stad heeft de Heer Cousin een candidaats examen bij de Letterkundige faculteit bijgewoond. — De Hollandsche Maatschappij van Fraaije Kunsten en Wetenschappen, welke thans in hare vier afdeelingen (*Amsterdam*, *Leiden*, *Rotterdam*, *'s Gravenhage*) vier à vijf honderd leden telt, heeft den 24 dezer hare jaarlijksche algemeene vergadering gehouden aan het huis *den Dayl* onder *Wassenaar*, waarbij het voorzittersschap is bekleed door den Leidschen Hoogleeraar Bake. Op deze vergadering is uitspraak gedaan over eene prijsuitloving, waarbij tot onderwerp was opgegeven: *de togt van* Heemskerk *naar Gibraltar*. Van de zeven dichtstukken, welke ter mededinging waren ingezonden, is de gouden eerepriis toegekend aan dat, waarvan vervolgens bleek de vervaardiger te zijn Mr. A. Boekens, Advokaat te *Rotterdam*. Nieuwe prijsstoffen zijn er voor het vervolg opgegeven, onder anderen in het vak der Nederlandsche Taalkunde de twee volgende, de eerste op gewonen voet en tegen gewonen tijd, de tweede met buitengewone aanmoediging en langer gelegenheid tot bewerking: 1ste Prijsstof. » Daar in de laatste tijden vele aanmerkingen tegen de ingevoerde spelling der Nederlandsche taal gemaakt zijn: vraagt de Maatschappij bij een algemeen oordeelkundig overzigt dezer tegen tegenwerpingen, in hoeverre zij al of niet gegrond zijn, en in hoeverre zij tot verbetering onzer taal behooren aangenomen en ingevoerd te worden?" 2de Prijsstof. » Men verlangt eene Nederduitsche Grammatica, zoodanig als dezelve, naar aanleiding der taal-beoefening in de laatste jaren, behoort te zijn." Voor het nieuw maatschappelijk jaar heeft de afdeeling *'s Gravenhage* den voorrang, en zal uit dezelve de baron Collot d'Escury *van Heinenoord* de voorzitter wezen. — Aan eene geleerde Engelsche vrouw, Jenny Taylor, te *London*, welke een' belangrijken dienst aan de zeevarenden heeft bewezen, met het doen verkrijgbaar stellen van door haar ontworpen naauwkeurige tafels voor de berekening der lengte op zee, is door Z. M. den Koning, als een blijk van Hoogstdeszelfs welwillendheid, eene gouden medaille toegezonden, ter waarde van 25 dukaten, terwijl Hoogstdezelve overigens bevel heeft gegeven, voor rekening der regering, een honderdtal exemplaren van gemelde tafels te doen aankoopen. — De aangekondigde Tentoonstelling van kunstwerken, door levende meesters vervaardigd, is op den 12 dezer geopend in het Oudemannenhuis te *Amsterdam*. Op den catalogus telde men bij de opening reeds 528 nommers, terwijl niet minder dan 21 ontwerpen voor een nieuw beursgebouw, die naar den uitgeloofden prijs dingen, nog buitendien ten toon gesteld zijn; zoodat, wanneer er, als naar gewoonte, nog stukken nakomen, deze expositie het overzigt van ruim 600 kunstwerken aal opleveren.

EEN BOSCHBRAND.

In Zweden, Noorwegen en Finland reist men menigwerf door groote streken land, waar alles blijken draagt van verwoesting en eenzaamheid. Voor korten tijd zag men daar nog prachtige bosschen, weelderig graan, dragende velden of groene weilanden; de brand heeft alles: bosschen, oogst en weigronden aangrijpt. Slechts van plaats tot plaats ontwaart men

zwart gebrande boomstammen, als brokken steenkool welke men uit eene naburige mijn hadde gehaald, weinige duimen boven den grond zich verheffende; afgezien van deze treurige overblijfselen, vertoont het geheel niets dan eene naakte, dorre vlakte, over welke het oog rondzwerft, zonder een punt te vinden om rust te nemen. Deze onafzienbare branden in het noorden, waarvan men in zuidelijke landen slechts schaars en dan nog op eene kleine schaal voorbeelden heeft, worden door verschillende oorzaken te weeg gebragt.

Wanneer de Zweedsche boeren eenig gedeelte hunner bosschen in bouwland willen herscheppen, alsdan zijn zij gewoon de boomen niet te vellen door middel van zaag of bijl, maar dezelve door vuur te verteren. Niet alleen is de arbeid alsdan eenvoudiger en veel korter, maar de grond verkrijgt tevens mest van de asch der verbrande boomen, waardoor de vruchtbaarheid merkelijk toeneemt. Hierdoor is het te begrijpen, dat de gewoonte om de bosschen in brand te steken, in plaats van dezelve neder te hakken, blijft bestaan. Bij dergelijke gelegenheden wordt echter geene toereikende voorzorg in acht genomen.

In stede van eene behoorlijke afscheiding te maken tusschen het gedeelte bosch, rond dat men aan de vlammen wil prijs geven en het overige woud; in stede van te wachten dat het beste saizoen voorbij is, doet de achteloosheid der Zweedsche landlieden hen tot de platbranding overgaan, zoodra zij lust daartoe gevoelen; van daar die verschrikkelijke verwoestingen, welke een boschbrand in dat land aanrigt en waarvan men elders zich geen denkbeeld kan vormen.

Dikwijls worden verscheiden morgen bebouwde of met hout bezette grond ter zelfder tijd door de vlammen overheerd, en er verloopt veel tijd eer het gelukt den voortgang van den brand te stuiten. Men aanschouwt alsdan een tooneel even verschrikkelijk als grootsch; de vlammen rollen, als de baren der zee over de landen voort; gras, planten, boomen alles wordt in een oogenblik des tijds vernield; de pijnboomen, uit welke hars, teer en pik wordt getrokken, branden als fakkelhouwen; de reiziger ziet van verre den horizont bloedrood en steeds breeder worden, zonder de oorzaak van dit verschijnsel te gissen; hij aadert en vindt zich somwijlen door de golvende bewegingen van de vuurzee omvleugeld, gelijk de baren der zee bij vloedgetij wel eens het snelste paard op het vlakke strand inhalen. Maar beneden het verschrikkelijke van het schouwspel nog vergroot, is het gebrul der wilde dieren, die, door de vlam uit het bosch opgejaagd, de nabijgelegene woningen binnenstuiven, over menschen en kudden heenvallen en overal schrik en verwoesting te weeg brengen. Niets is verbevener en ijzingwekkender tevens dan het aanschouwen van een zoodanig tafereel van eenen hoogen berg. De verwoesting, welke alsdan het nog korte te voren lagchende voorkomen der landen ondergaat, naar mate het vreeselijke element nader komt, is verwonderlijk snel en brengt eene alle beschrijving te boven gaande uitwerking te weg.

De groote Zweedsche naturaalkundige *Linnæus* was eenmaal bijkans het slagtoffer van eenen dusdanigen brand geworden. Zijnen weg midden door een groot bosch genomen hebbende, geraakte hetzelve niet door de zorgeloosheid der menschen, maar door den bliksem in brand. De luchtgesteldheid was langen tijd zeer droog geweest, zoodat de vlammen even snel als de wind zelf voortsnorden. Het gedruisch der vlammen terwijl zij de boomen verteerden, werd van verre gehoord, zegt hij, en maakte een geluid als of twee legers elkanderen slag leverden. Aan den eenen kant werd mij door den rook, aan den anderen, door de vlam den weg gesloten. Elk oogenblik storteden half verbrande takken en boomen rondom mij neder en dreigden mij te verpletteren. Aan het toeval, of liever aan de Voorzienigheid, heb ik het te danken, dat zoowel ik, als degenen die mij vergezelden, niet zijn gevallen als offers van den onheil, dat geene kans van redding voor ons scheen over te laten.

STOOMVAART IN DE MIDDELLANDSCHE ZEE.

Blijkens berigten uit Marseille van Augustus jl. is het fransche gouvernement voornemens, door middel van stoomvaartuigen, eene geregelde gemeenschap daar te stellen tusschen Marseille, Napels, Athene en Konstantinopel, welke dienst reeds verre was gevorderd. In de maand September verwachtte men verscheiden stoomschepen uit Brest, die alsdan terstond met de vaart een begin zouden maken. Men dacht in het eerst dat slechts zeven stoomhooten toereikend zouden zijn, doch uit aanmerking van de quarantaine en ander oponthoud, waardoor derzelver terugreis kon worden vertraagd, is het getal tot negen vermeerderd en wordt nog een tiende gereed gemaakt, zoodat, zelfs in geval van een ernstig onheil, geene vertraging zal veroorzaakt worden. De machinerie in elk der stoomvaartuigen heeft 180 paardenkracht. De vaartuigen zijn behoorlijk ingerigt en voorzien van alles wat de reis aangenaam kan maken. De slaap- en eetzalen zijn inderdaad prachtig. Aan boord van ieder schip bevindt zich eene piano-forte; de eerste kajuit wordt gerekend zestig personen te kunnen bevatten, en de tweede kajuit bevat vijftig slaapplaatsen voor andere passagiers. De prijs voor de overvaart van Marseille naar Konstantinopel is gesteld in de eerste kajuit op 540 fr., en in de tweede op 325 fr. behalve de voeding. Van Alexandrie naar Athene is de prijs in de eerste kajuit op 170, in de tweede op 100 fr. gesteld. Voor iedere zeemijl tusschen eenige andere niet genoemde plaats is 1 fr. in de eerste en 90 cent in de tweede kajuit. Deze prijzen zijn, naar men verzekert, veel lager dan die welke op de meeste Engelsche stoomschepen worden gevorderd en lager dan hetgeen men betaalt aan boord van de voor rekening van particulieren tusschen Marseille en Napels varende stoombooten. Men gelooft, dat deze onderneming aan het Fransche gouvernement veel voordeel zal opleveren. Wanneer nu Marseille spoedig door middel van eenen spoorweg met Lyon en Parijs wordt in verband gebragt, alsdan blijft er niets te wenschen over. Marseille wordt alsdan zoowel de hoofdmarkt voor den ganschen handel tusschen de Middellandsche kust en het noorden van Europa, als de tweede stad van Frankrijk. Zoodra de spoorweg voltooid is, zal een reiziger in tien uren tijds van Marseille naar Lyon en in dertig uren naar Parijs kunnen reizen. Uit Engeland zal men alsdan in drie dagen te Marseille kunnen wezen, terwijl Engelsche stoomhooten thans dertien dagen noodig hebben om van Falmouth naar Malta te komen.

ZAADMARKT TE AMSTERDAM

Van Maandag 26 September.

Koolzaad. — in een doen: Overmaasch 70 £; Vriesch 69 £.
Lijnzaad. — in een doen: 107 ℔ Archan f 310.
Raapolie. — flaauw: per 6/w. f 47¼; vliegend f 46, 46¼; Oct. f 46, 45¾; Nov. 46¾, 46½; Dec. 46¾; Mei 44¾, 45.
Lijnolie. — per 6/w. f 41½; vliegend f 40¼, 40¼.
Hennipolie. — per 6/w. f 46½; vliegend f 45½.
Raapkoeken. — f 58 à 64; Lijn, dito 7½, 9½.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (27 *September*) waren genoteerd: Werkel. Schuld 2½ pCt. 50, 49 15/16, 50/16; dito 5 pCt. 97⅞, ¾; Kansbill. 20½, ¼, ⅜; Amort. Sijnd. 4½ pCt. 93, 92¼, 15/16; dito 3½ pCt. 73½, 73; Handelm. 170, 165, 163; Ardoins 65 £, 20¾, 21, 20 13/16; Métall. 97½.

AANZIENLIJKE VERKOOPING VAN

100,000 stuks Gravuren, Litographiën

van de beroemdste Meesters, ENGELSCHE en FRANSCHE PLATEN, ten huize van Mejuffrouw de Wed. L. UERS, op de Groote Markt te Breda, op Maandag den 3den October en volgende dagen, beginnende des voormiddags ten 10 ure.

Zaturdag voormiddag van 10—1 en des namiddags van 2—5 ure; ter plaatse voorschreven voor een ieder te zien.

Uit de Hand te Koop om uit te Breken:

Een extra goed gemaakte en sufficiant bewerkte dubbele PAARDEN-OLIEMOLEN, bestaande in twee beste LOOPERS en LEGGER van Namursche steen, twee OLIEBAKKEN, met bijhoorend IJZERWERK, zes zware STUITBLOKKEN, vier HEIJEN en zes STAMPERS met hun toebehooren; voorts een extra PAARDENRAD, met STEEKSCHOOREN, KONING, STAKEN en BANDERS, geschikt tot GRUT- of KOORNMOLEN, en dan nog twee IJZEREN WIELEN, met het geen daarbij behoort; dienende om het OLIEZAAD te knerzen, ook voor andere PLETTERIJEN geschikt, en hetgeen verder tot een complete OLIEMOLEN behoort, alles zwaar beslagen en van veel IJzerwerk voorzien, staande te *Zalt-Boemel*, en alaar te bevragen en te zien bij *H. VAN BRONKHORST* aan den Oliemolen. Terwijl een en ander kan worden gekocht van *C. H. VAN DER WEDDEN*, in de Burgwalstraat, te *Nijmegen*.

UIT DE HAND TE KOOP:

Een *BAASE KEET*, lang *elf el*, *veertig duim*, en breed *vijf el*, *dertig duim*; staande aan het Veer te Geertruidenberg, te bevragen tot den 6den October bij de bewoonders derzelve.

STOOM-JAGT

PRINSES MARIANNE.

van *MIDDELBURG* naar *ROTTERDAM*,

September en October 1836.

Van *Middelburg*.			Van *Rotterdam*.		
Vrijdag den 30,	's morg.	6 uur.	Zaturdag den 1,	's morg.	7 uur.
Zondag „ 2,	„	5½ „	Maandag „ 3,	„	9 „
Dingsdag „ 4,	„	5½ „	Woensdag „ 5,	„	10 „

*** Bij A. VAN HOOGSTRATEN Jr. te *'s Gravenhage*, wordt heden uitgegeven:

APPEL DE LA HOLLANDE A LA JUSTICE ET A LA RAISON DE LA GRANDE BRETAGNE,

ook verkrijgbaar te Amsterdam bij van Bakkenes en Veenhuizen, de la Chaux, gebroeders Diederichs, van Kesteren, Le Grand Hubert en Portrijé; te Rotterdam bij van Baalen, van Gogh en Hendriksen; te Utrecht bij van Terveen en Zoon, te Breda bij Broese & Co., te Leiden bij van der Hoek, te Haarlem bij Wed. Loosjes, en te Delft bij Brunsveld en de Groot. Prijs 60 Cents.

*** Bij C. V. D. POST Jr., te Utrecht, zijn uitgegeven en alom verzonden:

I. Prof. G. GELE, De Menschelijke Hand, met eene Voorrede van Dr. Charles Williams, uit het Engelsch met Platen. f 3,—;
II. J. C. EBERT, Over de behandeling der Opnuitrein Pokken . . . . . » 0,50
III. Aanteekeningen en Waarnemingen over *Syphilitische Ziekten* van Prof. RICORD, uit het Fransch door J. A. MULDER . . . . . » 1,50.
IV. DESLANDES, De Zelfbevlekking en de overige wijze, waarop men zich in het volbrengen der geslachtsdrift kan te buiten gaan . . . . . » 3,—.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.